

Zaključci Vijeća Europske unije i predstavnika država članica koji su se sastali u okviru Vijeća o pristupu sportu za osobe s invaliditetom

(2019/C 192/06)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA KOJI SU SE SASTALI U OKVIRU VIJEĆA,

BUDUĆI DA:

1. Očekuje se da će do 2020. broj osoba s invaliditetom u EU-u doseći 120 milijuna. EU promiče jednake mogućnosti i pristupačnost za osobe s invaliditetom. Temeljni dio njegove strategije obuhvaća rad na ostvarenju cilja Europe bez prepreka ⁽¹⁾.
2. Za sudjelovanje osoba s invaliditetom u sportskim aktivnostima na ravnopravnoj osnovi posebno su važni opća načela navedena u članku 3., definicija univerzalnog dizajna iz članka 2. te posebne odredbe o sudjelovanju u kulturnom životu, rekreaciji, razonodi i sportu, kako su utvrđene u članku 30. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD) ⁽²⁾.
3. U EU-u se invaliditet i bolest često navode kao razlozi nesudjelovanja u sportu i tjelesnim aktivnostima ⁽³⁾.
4. Sport se može posebno osmisliti za osobe s invaliditetom ili im se prilagoditi kako bi im se omogućio pristup bez obzira na to radi li se o tjelesnom, intelektualnom ili osjetilnom oštećenju. U određenim okolnostima osobe s invaliditetom mogu sudjelovati u sportu zajedno s osobama bez invaliditeta, što ukazuje na uključivu narav sporta.
5. Opće su priznate vrijednosti sporta povezane sa socijalnom uključenosti, a posebno uloga sporta u promicanju i ostvarivanju integracije manjina i marginaliziranih skupina.
6. Velika sportska događanja za osobe s invaliditetom sve su popularnija, na što ukazuju nedavne ljetne i zimske paraolimpijske igre koje su privukle masovnu publiku televizijskih gledatelja diljem svijeta te kontinuirana praksa organiziranja velikih međunarodnih događanja za osobe s invaliditetom.

NAGLAŠAVAJUĆI DA:

7. Veća je vjerojatnost da osobe s invaliditetom budu u nepovoljnijem socioekonomskom položaju u smislu siromaštva i niskih prihoda, socijalne izolacije, diskriminacije, ograničenog pristupa tržištu rada, ograničenog pristupa prijevozu, manjih mogućnosti obrazovanja i aspekata u vezi sa zdravljem. Ta pitanja negativno utječu na mogućnosti osoba s invaliditetom za sudjelovanje u sportu.
8. Izravno u kontekstu sporta, osobe s invaliditetom potencijalno moraju prevladati neke od sljedećih izazova:
 - (a) ozbiljnost invalidnosti može ograničiti mobilnost i čak uzrokovati tjelesnu bol u određenim situacijama tijekom treniranja ili prakticiranja sporta. To se, u kombinaciji s raznim preprekama, može dodatno pogoršati negativnom ili ograničavajućom percepcijom vlastitog invaliditeta, a posebno nedostatkom povjerenja u vlastitu sposobnost bavljenja sportom;
 - (b) potrebu za specijaliziranim vještinama i znanjem u vezi s invaliditetom među osobama koje rade s osobama s invaliditetom u kontekstu tjelesne aktivnosti povezane sa sportom, a posebno nastavnicima tjelesnog odgoja, sportskim trenerima te drugim sportskim osobljem;
 - (c) dostupnost pristupačne sportske infrastrukture u smislu opreme za sportske treninge ili prisustvovanje sportskim događanjima, sportskih objekata u kojima se prakticiraju sportovi za osobe s invaliditetom ili sportski događaji u kojima mogu sudjelovati osobe s invaliditetom;
 - (d) dodatne financijske troškove povezane s nabavom specijalizirane sportske opreme ili uslugama potpore, bez kojih treniranje ili prakticiranje sporta ne bi bili mogući.

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141#navItem-3>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ TNS Opinion & Social (2018.); Sport i tjelesna aktivnost, Posebno izvješće Eurobarometra 472.; anketa koju je zatražila Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, a koordinirala Glavna uprava za komunikaciju; terenski rad, prosinac 2017.

9. Sudjelovanje u sportu trebalo bi se razmatrati iz perspektive bavljenja sportom kao oblikom tjelesne aktivnosti te iz perspektive sudjelovanja u društvenim aktivnostima, primjerice prisustvovanjem na sportskim događanjima ili angažmanom u sportskoj zajednici u ulozi volontera ili člana sportskog ili navijačkog kluba.
10. Sudjelovanje u sportu može doprinijeti poboljšanju dobrobiti osoba s invaliditetom, kao i njihova tjelesnog i mentalnog zdravlja te istodobno povećati osobnu mobilnost i samostalnost te promicati socijalnu uključenost.
11. Bavljenje sportom od rane dobi donosi dodatnu korist za osobe s invaliditetom zbog pozitivnog učinka na razvoj motoričkih vještina koji je ključan za poboljšanje njihove opće kvalitete života.
12. Povećana pozornost medija koja se pridaje sportskim događanjima na elitnoj razini za osobe s invaliditetom ili sportašima s invaliditetom može potaknuti osobe s invaliditetom i bez njega da se počnu baviti sportom. Kako bi se povećala privlačnost sporta za osobe s invaliditetom, potrebno je uložiti napore kako bi se osiguralo da sport na lokalnoj razini dobiva odgovarajuću razinu medijske pozornosti, ne dovodeći u pitanje slobodu medija.
13. Asistivna tehnologija može imati važnu ulogu u pomoći osobama s invaliditetom da sudjeluju u sportskim aktivnostima, i na lokalnoj i na elitnoj razini. Međutim, njezina široka dostupnost i cjenovna pristupačnost mogu biti problematične.
14. Za promicanje održivog razvoja sporta za osobe s invaliditetom od ključne su važnosti provedba i poštovanje pravila o borbi protiv dopinga i pravila osmišljena za borbu protiv namještanja utakmica te osiguravanje točne procjene invaliditeta i pravedne uporabe pomoćne tehnologije.
15. Volonterski rad ključan je za potporu sportskog sektora, među ostalim sporta za osobe s invaliditetom.
16. Važno je u strategije i politike usmjerene na povećanje sudjelovanja osoba s invaliditetom u sportu uključiti rodnu perspektivu.
17. Sport može pružiti prostor za društvene interakcije između osoba s invaliditetom i bez invaliditeta, zbog čega je on vrijedan alat za promicanje uključenosti i međusobnog razumijevanja.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA, U SKLADU S NAČELOM SUPSIDIJARNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA:

18. Podupiru društvenu osviještenost i obrazovne kampanje za članove obitelji, zakonske skrbnike, osobne asistente, nastavnike tjelesnog odgoja, trenere, sportsko osoblje i druge relevantne aktere u sportskoj zajednici, s invaliditetom ili bez invaliditeta, s ciljem promicanja otvorenog i prijateljskog pristupa za osobe s invaliditetom kao i odgovarajućeg razumijevanja mogućnosti i koristi sudjelovanja svih osoba u sportskim aktivnostima, uključujući djecu i odrasle osobe s invaliditetom. Prema potrebi, pružaju pomoć članovima obitelji i zakonskim skrbnicima osoba s invaliditetom radi poticanja sudjelovanja potonjih u sportu.
19. Podupiru daljnje obrazovanje i osposobljavanje nastavnika tjelesnog odgoja, trenera, drugog sportskog osoblja i volontera općenito, s invaliditetom ili bez njega, i to opremajući ih potrebnim znanjem, posebnim vještinama te priznavanjem odgovarajućih kompetencija kako bi im se omogućilo da uključe osobe s invaliditetom u različite aktivnosti tjelesnog odgoja ili sportske aktivnosti. U takvim programima osposobljavanja trebalo bi uzeti u obzir razlike između potreba osoba koje pretežito zanima sudjelovanje i osoba usmjerenih na postizanje rezultata.
20. Poduzmu mjere za osiguravanje pristupa sportskoj infrastrukturi osobama s invaliditetom i bez njega, uključujući prisustvovanje sportskim događanjima, treninzima ili sudjelovanje u sportskim aktivnostima. Mjere mogu uključivati razvoj ili poboljšanje standarda pristupačnosti unutar sportskih objekata, pružanje individualizirane ljudske potpore, dostupnost financijskih sredstava, povećanje svijesti među sportskim organizacijama na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini o postojećim mogućnostima financiranja sredstvima EU-a, ili olakšavanje, prema potrebi, sudjelovanja predstavnika sportaša s invaliditetom u relevantnim tijelima sportskih organizacija.
21. Prema potrebi, u nacionalnim školskim sustavima promiču uključive sportske programe i programe tjelesnog odgoja kako bi se zadovoljile potrebe djece s invaliditetom, s ciljem pružanja jednakih mogućnosti svoj djeci poticanjem njihova sudjelovanja u sportskim tjelesnim aktivnostima, te potiču njihovo zanimanje za sport.

22. Upotrebljavaju postojeće kanale suradnje među državama članicama radi promicanja razmjene stručnog znanja i dobre prakse s ciljem poboljšanja pristupa sportu za osobe s invaliditetom.
23. Bave se pitanjem sportaša na visokoj razini i sportaša s izvrsnim rezultatima u kontekstu jednakih mogućnosti i nediskriminacije osoba s invaliditetom te potiču suradnju i razmjenu najboljih praksi među tijelima nadležnima za sport u državama članicama.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I EUROPSKU KOMISIJU DA U OKVIRIMA SVOJIH NADLEŽNOSTI:

24. Razmotre pružanje financijske potpore organizacijama koje su posebno posvećene promicanju sporta za osobe s invaliditetom i konvencionalnim sportskim organizacijama koje razvijaju sportske aktivnosti za osobe s invaliditetom, između ostalog s ciljem međusobnog približavanja tih dviju sportskih zajednica.
25. Promiču i podupiru aktivnosti, prema potrebi na razini EU-a, povezane s redovitim prikupljanjem statističkih podataka i razvojem pokazatelja u pogledu sporta i invaliditeta, kao što su stope sudjelovanja u sportu, prepreke sudjelovanju, broj osoba s invaliditetom registriranih u sportskim klubovima ili razina zanimanja za sport ⁽⁴⁾.
26. U okviru rada relevantnih stručnih skupina razmotre mogućnosti potpunog i učinkovitog sudjelovanja osoba s invaliditetom u sportu, uključujući posebne vještine i osposobljavanje potrebne za treniranje osoba s invaliditetom ⁽⁵⁾.
27. Iskoriste dio financijskih sredstava u okviru programa Erasmus+ namijenjen sportu radi promicanja sporta među osobama s invaliditetom te razmjene dobrih praksi i politika među državama članicama i dionicima, sredstava u okviru Europskog socijalnog fonda radi stručnog osposobljavanja sportskog osoblja ili radi uključivanja putem sportskih aktivnosti, sredstava u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj radi rješavanja pitanja pristupačnosti sportskih infrastrukture, te da prema potrebi iskoriste rezultate istraživanja u sklopu projekata koji se financiraju putem programa Obzor Europa radi poticanja inovativnih rješenja za uključivanje osoba s invaliditetom u sport.
28. Prema potrebi promiču takve mogućnosti financiranja i rezultate financiranih projekata među osobama s invaliditetom, sportskim organizacijama i drugim relevantnim nevladinim akterima.
29. Podižu svijest o pozitivnim ishodima rada u području sporta za osobe s invaliditetom, među ostalim i o pozitivnom utjecaju sporta na socijalnu uključenost osoba s invaliditetom.

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA:

30. Nastavi uključivati sport u buduće ključne mjere kojima će se podupirati buduće politike u području invaliditeta oslanjajući se na dosadašnje iskustvo u provedbi aktualne Europske strategije za osobe s invaliditetom,
31. Tijekom rasprava o sportskim temama sa socijalnim partnerima u okviru socijalnih dijaloga na razini EU-a, obuhvati politike i mjere EU-a za odgovor na potrebe osoba s invaliditetom te potiče sudjelovanje osoba s invaliditetom i organizacija koje ih predstavljaju ⁽⁶⁾.
32. Iskoristi Europsku nagradu za pristupačnost grada kako bi dala vidljivost gradovima koji osobama s invaliditetom omogućuju lakši pristup sportskim objektima, te da ocijeni kako iskustvo u vezi s europskom iskaznicom za osobe s invaliditetom može pridonijeti većem prisustvovanju osoba s invaliditetom sportskim događanjima.
33. Uključi sport za osobe s invaliditetom u razna sportska pitanja koja se tematiziraju na razini EU-a, kao što su dvojne karijere sportaša ili zdravstveno usmjerena tjelesna aktivnost (ZUTA) ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ U skladu s člankom 31. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁽⁵⁾ U skladu s člankom 30. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁽⁶⁾ U skladu s člankom 4. stavkom 3. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁽⁷⁾ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/activities/hepa-europe>.

POZIVA SPORTSKI POKRET DA:

34. Promiče, u bliskoj suradnji s osobama s invaliditetom i njihovim predstavničkim organizacijama, sudjelovanje osoba s invaliditetom u redovnim sportskim aktivnostima na svim razinama ⁽⁸⁾, kako bi se doprinijelo uspješnom ispunjavanju društvene i obrazovne funkcije sporta.
35. Iskoristi postojeće mehanizme solidarnosti, posebno na razini profesionalnog sporta, kako bi se sport za osobe s invaliditetom mogao odgovarajuće financirati.
36. Usvoji uključiv pristup pri oblikovanju sustava sportskih natjecanja ili općenito u promicanju sudjelovanja u sportu poticanjem mjera kao što su održavanje natjecanja i svečanosti dodjela nagrada za sportaše s invaliditetom i one bez njega u isto vrijeme i na istom mjestu. U istom duhu prema potrebi olakša sudjelovanje osoba s invaliditetom u treninzima ili njihovo uključivanje u timove osoba bez invaliditeta.
37. Osigura pristupačnost objekata za trening, sport i uslužne djelatnosti ⁽⁹⁾ te pružanje razumne prilagodbe ⁽¹⁰⁾ kako bi se odgovorilo na potrebe osoba s invaliditetom.
38. Poveća svijest među osobama s invaliditetom o postojećim sportskim aktivnostima i mogućnostima treniranja koje odgovaraju njihovim potrebama.
39. Izgradi partnerstva s relevantnim institucionalnim akterima iz privatnog ili javnog sektora koji su aktivni u sektoru invaliditeta, radi boljeg razumijevanja potreba i interesa osoba s invaliditetom te poticanja većeg sudjelovanja u sportskim programima ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ U skladu s člankom 30. stavkom 5. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁽⁹⁾ U skladu s člankom 9. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁽¹⁰⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 3. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁽¹¹⁾ U skladu s člankom 4. stavkom 3. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

PRILOGU

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA KOJI SU SE SASTALI U OKVIRU VIJEĆA PODSJEĆAJU NA:

1. članak 165. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ⁽¹⁾, u kojem se naglašava društvena i obrazovna funkcija sporta;
2. Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom ⁽²⁾, čija je EU stranka te u kojoj se prepoznaje, primjerice, pravo osoba s invaliditetom da ravnopravno s drugima sudjeluju u kulturnom životu, rekreaciji, razonodi i sportu;
3. Komunikaciju Europske komisije o Europskoj strategiji za osobe s invaliditetom 2010. – 2020.: obnovljena obveza za Europu bez zapreka, u kojoj se u pogledu sporta naglašava potreba za poboljšanjem pristupa sportu, promicanjem sudjelovanja na sportskim događanjima i poticanjem organizacije posebnih sportskih događanja za osobe s invaliditetom ⁽³⁾;
4. Zaključke Vijeća o potpori za provedbu Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. ⁽⁴⁾;
5. Uredbu (EU) br. 1288/2013 od 11. prosinca 2013. o uspostavi programa „Erasmus+”: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport i stavljanju izvan snage odluka br. 1719/2006/EZ, 1720/2006/EZ i 1298/2008/EZ ⁽⁵⁾;
6. Rezoluciju Vijeća o planu rada Europske unije u području sporta (2017. – 2020.) ⁽⁶⁾, u kojoj se poseban naglasak stavlja na socijalnu uključenost;
7. Zaključke Vijeća o ulozi sporta kao izvora i pokretača aktivne socijalne uključenosti ⁽⁷⁾;
8. Zaključke Vijeća o doprinosu sporta gospodarstvu EU-a, a posebno rješavanju nezaposlenosti mladih i socijalnoj uključenosti ⁽⁸⁾;
9. Zaključke Vijeća o sportu kao platformi za socijalnu uključenost putem volontiranja ⁽⁹⁾;
10. Zaključke Vijeća o ulozi trenera u društvu ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ Dok. 16489/10 – COM(2010) 636 final.

⁽⁴⁾ SL C 300, 11.10.2011., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 50.

⁽⁶⁾ SL C 189, 15.6.2017., str. 5.

⁽⁷⁾ SL 2010/C 326/04.

⁽⁸⁾ SL C 32, 4.2.2014., str. 2.

⁽⁹⁾ SL C 189, 15.6.2017., str. 40.

⁽¹⁰⁾ SL 2017/C 423/04.